

ספיר ויהלום

אוצר של אבני חושן, פנינים יקרים
חידושים, ביאורים ורעיונות נפלאים
שזורים ומשולבים סיפורי צדיקים
בדרכי טובים ואורחות ישרים

אקדמות

משיעוריו ושיחותיו של
רבי מנחם מנדל פומרניץ שליט"א

אב"ד "באר ישראל"

וריש מתיבתא "עוז והדר"

מהדורת "קרן טללי ברכה"

תשפ"ו

כס"ד

כל הזכויות שמורות

"באר ישראל"

מוסדות תורה וחסד

Be'er Israel

Tora and Chesed Institutions

ע"פ דין תורה, ולהבדיל ע"פ הזכויות בכל המדינות, חל איסור להעתיק, לצלם, להדפיס, לתרגם או לאחסן במחשב או לקלוט בכל דרך שהיא כל חלק שהוא מן הספר. וכן אין לעשות כל שימוש מסחרי בחומר הנדפס. ואין הספר נמכר אלא על מנת שלא יעשה בו שימוש שלא כדק, ושארית ישראל לא יעשו עוולה.

נדפס בארץ ישראל

על נייר חו"ל שאין בו חשש חילול שבת

לשמיעת השיעורים: 02-803-9999

קול הלשון 03-6171077

הפצה והזמנות: היכלי תורה

באירופה:

TEL. 44-191-430-0333

TEL. 44-191-430-0555

באר"ב:

TEL. (718) 437-0054

FAX. (718) 437-3514

בארץ ישראל

טל. 02-9924603

פקס. 03-5435884

תמונות כלי הבסף מקולקציית יעקב מרדיגור,
המופיעות בכריכה ובשערם, בארבות חברת "הצורפים"

HAZORFIM
SINCE 1862

סדר ועימוד: ש"ס

עיצוב כריכה ושערם: מוטינאה

סדר אקדמות

מנהג לומר הפיוט 'אקדמות' בתחילת קריאת התורה. פיוט זה הוא שיר ושבח גדול שקיימו וקיבלו עליהם דורות ראשונים, שהיה חביב בעיניהם מרוב קדושתו (פנים מאירות ח"ג סי' לא). ❖ **מחבר** הפיוט הוא ר' מאיר ב"ר יצחק שליח ציבור מגרמייזא, שנפטר לפני שנת תתנ"ו לאלף החמישי, ומסודר לפי א-ב כפול וחתום בשם המחבר: 'מאיר ביר רבי יצחק יגדל בתורה ובמעשים טובים אמן וחזק ואמץ'. [מעשה פלא אודות הפיוט ומחברו, תמצא בעמוד תקעא]. ❖ **הפיוט** נקרא 'אקדמות' על שם מילת הפתיחה של השיר. בשיר זה מביע הפייטן את גדולת ישראל והשכר הטוב הצפון להם לעתיד לבוא. ונכתב בלשון ארמית כדי שלא יבינו המלאכים ויתקנאו בנו (סידור יעב"ץ). ❖ **מנהג** הקדמונים היה לברך ברכות התורה ולקרוא פסוק ראשון של 'בחודש השלישי' ואח"כ לומר 'אקדמות', ובשו"ע הרב (סי' תצד ס"ז) כתב שאין למחות ביד הנוהגים כן, כי יש מיישבים מנהגם. אך האחרונים כתבו לומר 'אקדמות' קודם שיברך על התורה, והיינו שאחר שעולה הכהן אל הבימה, פותחים הספר תורה ומעמידים על מקום שצריך לקרוא, וחוזרים וגוללים ומכסים במטפחת, ואומרים 'אקדמות', ואחר כך מברך הכהן וקוראים בתורה (שערי אפרים שער ד' סט"ו, מ"ב סי' תצד סק"ב בשם הפוסקים ושו"ע הרב שם). ❖ **נוהגים** שהקורא בתורה, קורא הפיוט בקול ובניגון ידוע, כאשר הוא קורא שני חרוזים של הפיוט, והקהל את שני חרוזים הבאים, וכן הלאה לסירוגין עד סוף הפיוט. את החרוז האחרון – 'צבי ואתרעי בן ומסר לן אורייתא' - אומרים הקהל והקורא יחדיו בקול. ❖ **ביום**-טוב שני לבני חוץ לארץ אין אומרים 'אקדמות', ויש נוהגים לומר הפיוט 'יציב פתגם' לאחר שני הפסוקים הראשונים של ההפטרה (עיין מ"ב סי' תצד סק"ב)

תָּא:	אַקְדָּמוֹת מְלִין וְשָׂרִיוֹת שׁוֹ
תָּא:	אַוּלָא שְׁקִילְנָא הַרְמֵן וְרִשׁוֹ
תָּא:	בְּבָבִי תְּרִי וְתִלְתְּ דְּאַפְתָּח בְּנִקְשׁוֹ
תָּא:	בְּבָרִי דְּבָרִי וְמָרִי עָרִי לְקִשְׁיִשׁוֹ
תָּא:	גְּבוּרֵן עֲלָמִין לֵהּ וְלֵא סַפְק פְּרִישׁוֹ
תָּא:	גְּוִיל אֱלוֹ רְקִיעֵי קְנִי כָּל חוֹרְשָׁא
תָּא:	דִּין אֱלוֹ יַמֵּי וְכָל מִי כְּנִישׁוֹ
תָּא:	דִּירֵי אֲרַעָא סַפְרֵי וְרִשְׁמֵי רִשְׁוֹ
תָּא:	הַדְּר מְרִי שְׁמַיָּא וְשְׁלִיט בְּיַבְשָׁא
תָּא:	הַקָּם עֲלָמָא יַחֲדָאִי וְכַבְּשָׁה בְּכַבְּשׁוֹ

אקדמות מלין - פתיחת הדברים, וְשָׂרִיוֹת **שוותא** - ותחילת השיחה. **אוּלָא שְׁקִילְנָא** - תחילה אקח, הַרְמֵן וְרִשְׁוֹתָא - הסכמה ורשות.

בְּבָבִי תְּרִי וְתִלְתְּ - בשנים ושלושה שערים [מאמרים], **דְּאַפְתָּח בְּנִקְשׁוֹתָא** - שאפתח בחרדה ורעדה. **בְּבָרִי דְּבָרִי** - ברשות הבורא, **וְטָרִי עָרִי לְקִשְׁיִשׁוֹתָא** - והנושא וסובל הכל עד זקנה ושיבה.

גְּבוּרֵן עֲלָמִין לֵהּ - יש לו גבורת עולם, **וְלֵא סַפְק פְּרִישׁוֹתָא** - ואין יכולת לפרש זאת. **גְּוִיל אֱלוֹ רְקִיעֵי** - אף אם היו כל הרקיעים קלף, **קְנִי כָּל חוֹרְשׁוֹתָא** - וכל חורשות העצים היו קולמוסי כתיבה.

דִּין אֱלוֹ יַמֵּי - ואפילו אם היו כל הימים שבעולם דין, **וְכָל מִי כְּנִישׁוֹתָא** - וכן כל מקום מים מכונסים היו דין. **דִּירֵי אֲרַעָא** - ואפילו אם היו כל דיירי הארץ. **סַפְרֵי וְרִשְׁמֵי רִשְׁוֹתָא** - סופרים ורושמי רשימות.

הַדְּר מְרִי שְׁמַיָּא וְשְׁלִיט בְּיַבְשָׁתָא - [גם אם כן היה, עדיין אי אפשר היה לפרש את] כבוד הקב"ה שהוא אדון השמים והשליט ביבשה. **הַקָּם עֲלָמָא יַחֲדָאִי** - העמיד את העולם לבדו, **וְכַבְּשָׁה בְּכַבְּשׁוֹתָא** - והעלים בהעלמה את סודו, על מה הוא עומד.

וּבָלָא לֹא שְׂכַלְלָהּ - ובלי עמל שכללו ותקנו, וּבָלָא תְּשֻׁוּתָא - ובלא חולשה ותשישות. וּבָאָתָא קְלִילָא - ובאות שקל לבטאותה [אות ה"א], דְּלִית בָּהּ מְשֻׁוּתָא - שאין בה ממושות, והיא נאמרת בלא תנועת איברי הפה. זְמִין כֹּל עֲבִידְתֵּיהּ - הכין את כל מלאכתו, בְּהָרַךְ יוֹמֵי שְׁתָּא - באלו ששת ימי בראשית. זְהוּר וְקָרִיָּה - זוהר כבודו, עֲלֵי עֲלֵי כְּרִסְיָה דְאַשְׁתָּא - נתעלה וישב על כסא כבודו שהוא כסא אש, ביום השביעי.

חֵיל - חיילות מלאכים. אֶלְף אֲלֵפִין - אלף אלפים בכל גודו, וְרִבּוּא - ועוד הרבה מלאכים, לְשֻׁמְשׁוּתָא - עומדים לפניו לשמשו. חֲדָתִין נְבוּט לְצַפְרִין - מלאכים חדשים נבראים בבקרים, סְגִיָּה טְרַשׁוּתָא - רבה אמונתו וחוזקו.

טְפִי יְקִירִין שְׂרָפִין - עוד יותר מאלו מכובדים השרפים, כָּלוּל גְּפִי שְׁתָּא - הכלולים משש כנפים. טַעַם עַד יִתְיַהֵב לְהוֹן - עד שינתן להם ציווי לשורר לפניו, שְׁתִּיקוּן בְּאַדְשְׁתָּא - הרי הם שותקים בדממה.

יְקַבְּלוּן דִּין מִן דִּין - יקראו זה לזה, ויאמרו את הקדושה, שְׁנֵי דְלָא בְּשֻׁשְׁתָּא - יחד בשוה שלא באיחור. יְקַר מְלֵי כָל אֲרַעָא - מלא כל הארץ כבודו, לְתַלּוּתֵי קְדֻשְׁתָּא - בשלש קדושות.

כָּקַל מִן קְדָם שְׂדֵי - וקולם כקול מלפניו, כָּקַל מִי נְפִישׁוּתָא - כקול מים רבים. כְּרוּבִין קְבַל גְּלַגְלִין - חיות הקודש לעומת האופנים, מְרוֹמְמִין בְּאוֹשְׁתָּא - משבחים בקול רעש גדול. לְמַחְזֵי בְּאַנְפָּא עֵין - המלאכים זריזים כמהירות ראיית העין, כְּנוֹת גִּירֵי קִשְׁתָּא - וכמהירות חיצונית הקשת במעופם. לְכָל אֲתַר דְּמוֹשְׁתַּלְחִין - לכל מקום שנשלחים אליו, וְרִיזִין בְּאַשְׁוּתָּא - ממהרים בחרדה.

מְבַרְכִין בְּרִיךְ יְקָרָה - מברכים 'ברוך כבוד ה', בְּכָל לְשׁוֹן לְחִישׁוּתָא - בכל לשון ולחש, מְאֲתַר בֵּית שְׂכִינְתָּהּ - [ברכתם היא, 'ברוך כבוד ה'] ממוקמו, ממוקום בית שכינתו, דְּלָא צְרִיךְ בְּחִישׁוּתָא - שאין צורך לחפשו, כי נמצא הוא בכל מקום.

נְהִים כֹּל חֵיל מְרוֹמָא - נוהמים ומרעישים כל צבא מעלה, מְקַלְסִין בְּחֻשְׁשָׁא - משבחים אותו בחשש ובמורא, נְהִירָא מְלִכּוּתָהּ - [ואומרים] זכר מלכותו, לְדֹר וְדֹר לְאַפְרָשְׁתָּא - יפרשו לדור ודור.

סְדִירָא בְּהוֹן קְדֻשְׁתָּא - שגורה בפייהם אמירת הקדושה לאותה שעה, וְכַד חֲלָפָא שְׁתָּא - וכאשר חולפת השעה, סִיּוּמָא דְלַעֲלָם - מסיימים הם לשבח את הקב"ה, ולא ישבחוהו לעולם, וְאוּף לָא לְשֻׁבְעָתָא - ואף לא אחר שבע שנים.

תָּא: וּבָלָא לֹא שְׂכַלְלָהּ וּבָלָא תְּשֻׁוּתָא

תָּא: וּבָאָתָא קְלִילָא דְלִית בָּהּ מְשֻׁוּתָא

תָּא: זְמִין כֹּל עֲבִידְתֵּיהּ בְּהָרַךְ יוֹמֵי שְׁתָּא

תָּא: זְהוּר וְקָרִיָּה עֲלֵי עֲלֵי כְּרִסְיָה דְאַשְׁתָּא

תָּא: חֵיל אֶלְף אֲלֵפִין וְרִבּוּא לְשֻׁמְשׁוּתָא

תָּא: חֲדָתִין נְבוּט לְצַפְרִין סְגִיָּה טְרַשׁוּתָא

תָּא: טְפִי יְקִירִין שְׂרָפִין כָּלוּל גְּפִי שְׁתָּא

תָּא: טַעַם עַד יִתְיַהֵב לְהוֹן שְׁתִּיקוּן בְּאַדְשְׁתָּא

תָּא: יְקַבְּלוּן דִּין מִן דִּין שְׁנֵי דְלָא בְּשֻׁשְׁתָּא

תָּא: יְקַר מְלֵי כָל אֲרַעָא לְתַלּוּתֵי קְדֻשְׁתָּא

תָּא: כָּקַל מִן קְדָם שְׂדֵי כָּקַל מִי נְפִישׁוּתָא

תָּא: כְּרוּבִין קְבַל גְּלַגְלִין מְרוֹמְמִין בְּאוֹשְׁתָּא

תָּא: לְמַחְזֵי בְּאַנְפָּא עֵין כְּנוֹת גִּירֵי קִשְׁתָּא

תָּא: לְכָל אֲתַר דְּמוֹשְׁתַּלְחִין וְרִיזִין בְּאַשְׁוּתָּא

תָּא: מְבַרְכִין בְּרִיךְ יְקָרָה בְּכָל לְשׁוֹן לְחִישׁוּתָא

תָּא: מְאֲתַר בֵּית שְׂכִינְתָּהּ דְלָא צְרִיךְ בְּחִישׁוּתָא

תָּא: נְהִים כֹּל חֵיל מְרוֹמָא מְקַלְסִין בְּחֻשְׁשָׁא

תָּא: נְהִירָא מְלִכּוּתָהּ לְדֹר וְדֹר לְאַפְרָשְׁתָּא

תָּא: סְדִירָא בְּהוֹן קְדֻשְׁתָּא וְכַד חֲלָפָא שְׁתָּא

תָּא: סִיּוּמָא דְלַעֲלָם וְאוּף לָא לְשֻׁבְעָתָא

אקדמות

ספיר
ויהלום

תא:

א קְדָמוֹת מְלִין וְשָׂרִיּוֹת שׁוּ

א. דברי פתיחה ונטילת רשות
אקדמות מלין - פתיחת

תא:

א וְלֹא שְׂקִילָנָא הֶרְמֵן וְרִשׁוּ

הדברים, וְשָׂרִיּוֹת שׁוּתָא -
ותחילת השיחה.

אוּלָא שְׂקִילָנָא - תחילה אקח, הֶרְמֵן וְרִשׁוּתָא - הסכמה ורשות.

ספיר ויהלום

אקדמות מלין וְשָׂרִיּוֹת שׁוּתָא
אוּלָא שְׂקִילָנָא הֶרְמֵן וְרִשׁוּתָא

שְׂכָרוֹ שֶׁל הַחֵג

מגדולי המגידים בדורו, הִיָּה הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק רַבִּי אֶלְיָקִים גַּעְצִיל לוֹוִיטָאן זצ"ל
בעל 'מחזה עינים', שֶׁפָּהַן כַּמְגִיד מִיִּשְׂרָאֵל בְּדוֹיִנְסֵק, בְּבִיאֲלִיסְטוֹק וּבְבְּרִיִּסְק.

מכתב ידו של רבי אליקים גַּעְצִיל, שֶׁרַד תַּחֲלָתוֹ שֶׁל חֲבוּר מִיַּחַד עַל פִּיּוֹת
ה'אקדמות' אותו החל לחבר אַךְ לֹא זָכָה לְסִיָּם.

לחבור קרא המגיד בְּשֵׁם 'מְלִי מְעַלְיֵתָא' עַל שֵׁם תַּחֲלָת הַחֲבוּר 'אקדמות מלין'.

בְּהַקְדָּמָתוֹ לַחֲבוּר, אוֹתָהּ כִּנָּה בְּשֵׁם 'אַגְרָא דְּבֵי הַלּוּלֵי מְלִי', הַסְּבִיר רַבִּי אֶלְיָקִים
גַּעְצִיל, כִּי יוֹם מִתֵּן תּוֹרָה, הֲלֹא נִמְשַׁל לְיוֹם חֲפַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּבִיכּוֹל עִם
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמֵאֲמַר חַז"ל (תענית כו: תנחומא תשא טז) עַל הַפְּסוּק בְּיוֹם חֲתַנְתּוֹ
זֶה מִתֵּן תּוֹרָה, וְעַל הַפְּסוּק וַיִּתֵּן אֶל מֹשֶׁה כְּכַלְתּוֹ לְדַבֵּר אֹתוֹ שֵׁשׁ לְקִרְוָתוֹ 'כְּכַלְתּוֹ'.

וּכְיוּן שֶׁבְּשִׂמְחַת נְשׂוּאִין מְצָאנוּ שֵׁשׁ לְהֶרְבוֹת בְּדַבְרִים לְכַבּוֹד הַחֲתָן וְהַכֵּלָה, כְּמוֹ
שֶׁאָמַר רַב אִשִּׁי בְּמַסְסַת בְּרָכוֹת (ו:): "אַגְרָא דְּבֵי הַלּוּלָא מְלִי", יֵשׁ לְהֶרְבוֹת בְּאַמִּירַת
תְּשֻׁבָּחוֹת נְאוֹת בְּיוֹם מִתֵּן תּוֹרָה, לְשִׂמְחַת אֵת הַחֲתָן - בּוֹרָא הָעוֹלָם כְּבִיכּוֹל, וְלִשְׂבַח
אֵת הַכֵּלָה הִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

וְאִכּוּן, בְּפִיּוֹת זֶה הָאֵרִיף הַפִּיטֵן לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּבִיפִיָּם, כְּכֵלָה
שְׂמִסְפָּרִים בְּשִׁבְחָה וְאוֹמְרִים עָלֶיהָ 'כֵּלָה נָאָה וְחִסּוּדָה' (כתובות יז), וְכֵן מְסַפְּרִים
אֲנִי אֵת חִסְדוֹתָהּ שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל הָאֲמוֹת מִפְּתִיָּם אוֹתָהּ וְאוֹמְרִים לָהּ:

'מִנֵּן וּמֵאֵן הוּא רַחֲמֵיךָ, שְׂפִירָא בְּרִיּוֹתָא. אַרוּם בְּגִינָה סְפִית, מְדוּר אַרְיִוֹתָא. יְקָרָא
וַיָּאָה אֵת אִי תַעֲרָבִי לְמִרוֹתָא. רַעוּתָךְ נַעֲבִיד לִיךָ, בְּכָל אַתְרוֹתָא' - מִנֵּן וּמֵי הוּא

בְּכִבִּי תִרִי וְתִלַּת דְּאֶפְתַּח בְּנִקְשׁוּתָא: תָּא: בְּכִבִּי תִרִי וְתִלַּת - בשנים
ושלשה שערים [מאמרים],

בְּבְרִי דְבְרִי וְטָרִי עֲדִי לְקִשְׁיִשׁוּתָא: תָּא: דְּאֶפְתַּח בְּנִקְשׁוּתָא - שאפתח
בחרדה ורעדה.

ב. גדלות ה' שאין לפרשה, בריאת העולם והמלאכים, ותיאור אמירת קדושה על ידי המלאכים
בְּבְרִי דְבְרִי - ברשות הבורא וְטָרִי עֲדִי לְקִשְׁיִשׁוּתָא - והנושא וסובל הכל עד זקנה ושיבה.

ספיר ויהלום

אוֹהֲבָה הִנָּאָה אֲשֶׁר בְּגִלּוֹ בְּחֶרֶת לְהִסְתּוֹפֵף בְּמַעֲנוֹת אַרְיוֹת, מְכַבֶּדֶת וְיִפָּה תִהְיִי
אם תתרצי לממשלתנו לקבל את עלה ורצונך נעשה לך בכל אתר ואתר.

וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל מְשִׁיבָה וְאוֹמְרַת: 'רְבוּתְכּוֹן מָה חֲשִׁיבָא, קָבַל הִיא שְׁבַחְתָּא.
רְבוּתָא דִּיעֲבִיד לִי, כַּד מְטִיא שְׁעָתָא' - מה חשובה היא גדלתכם נכח אותו שֶׁבַח
וְגִדְלָה שִׁיעֲשֶׂה לִי, כַּאֲשֶׁר תְּבוֹא הַשְּׁעָה לְעֵתִיד לְבוֹא.

לְפִיכָּה, פּוֹתַח הַפִּיּוּט בְּ'אֶקְדָּמוֹת מַלְיִן', לְרַמֵּז עַל אוֹתָם 'מְלִי' - דְּבְרִים בְּשׁוֹמַחַת
הַחֶתֶן וְשֶׁבַח הַכֶּלֶה, שְׁמִסְפָּרִים אָנוּ בְיוֹם הַחֲתֻנָּה הוּא מִתֵּן תּוֹרָה.

וְרַמֵּז יֵשׁ בְּמִסְפַּר הַבָּתִּים שֶׁל פִּיּוּט זֶה הָעוֹלָה לְתַשְׁעִים, כְּמִנְיֵן 'מְלִי'.

פְּתִיחָה זוֹ לְפִיּוּט שְׁקֵדָם קְרִיאַת מִתֵּן תּוֹרָה, הַמְלִיץ הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי שְׁלֹמֹה
הַכֵּהן מְרַאדוֹמְסֵק זי"ע בְּסִפְרוֹ 'תְּפָאֶרֶת שְׁלֹמֹה' (שבועות), כִּי יְסוּד מוֹסַד לְכָל
הַתּוֹרָה הוּא שְׁמִירַת הַבְּרִית שֶׁהִיא מִדַּת הַיְסוּד, כְּרַמּוּז בְּפִסּוּק 'וְעָתָה אִם שְׁמוּעַ
תִּשְׁמְעוּ בְקוֹלִי וְשִׁמְרַתֶּם אֶת בְּרִיתִי'.

לְכָּה פּוֹתַח הַפִּיּוּט בְּהַקְדָּמַת הַמְלִים, 'אֶקְדָּמוֹת' - הַקְדָּמָה לְכָל דְּבַר, הוּא
'מְלִין' - לְשִׁמּוֹר עַל הַמְלִים 'וְשָׁרְיוֹת שׁוֹתָא' - הַשִּׁיחָה הַמְתַּרַת, בְּנִטִּילַת רְשׁוֹת
וְהַסְכָּמָה מִבוֹרָא הָעוֹלָם 'אוֹלָא שְׁקִילְנָא הָרַמֵּן וְרְשׁוּתָא', כִּיּוֹן שְׁבְרִית הַלְשׁוֹן
מְכֻנָּת לְבְרִית הַמַּעוֹר.

בְּכִבִּי תִרִי וְתִלַּת דְּאֶפְתַּח בְּנִקְשׁוּתָא

בְּבְרִי דְבְרִי וְטָרִי עֲדִי לְקִשְׁיִשׁוּתָא

יְרֵאתִי בְּפִצּוֹתִי

אוֹתָהּ חֲרָדָה, פִּרְשׁ הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי פִּנְחָס מְדִינוּבִיץ זי"ע, מְגֹדֹלִי תִלְמִידִי בְעַל
'אוֹהֲב יִשְׂרָאֵל' מֵאֶפְסָא בְּסִפְרוֹ 'שׁוֹפְתֵי צְדִיקִים', עַל פִּי מְאֶמְרָם שֶׁל חֲכָמֵינוּ ז"ל

שִׁסְפְרוּ (ברכות לג): עַל אֶחָד שֶׁעָבַר לְפָנֵי הַתְּבָה וְהִרְבָּה בְּשִׁבְחֵי הַבּוֹרָא יוֹתֵר מִמָּה שֶׁתִּקְנֶה חֲכָמִים, בְּאָמְרוֹ 'הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא וְהָאֲדִיר וְהַעֲזוּז וְהִירָאוּי הַחֲזָק וְהָאֲמִיץ וְהַנּוֹדָאִי וְהַנִּכְבָּד'.

בְּסִימוֹ תַּפְלָתוֹ, גָּעַר בּוֹ רַבִּי חֲנִינָא: "וְכִי בְּזָה סִימַתְ לְסַפֵּר בְּשִׁבַּח הַבּוֹרָא!?"

דַּע לָךְ שְׂאֵף אֶת הַשִּׁבְחִים 'הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא' - אֵלּוּלֵי שְׂאֲמָרָם מִשֶּׁה רַבְּנוּ בַּתּוֹרָה וְתִקְנוּם אֲנָשֵׁי כְּנֶסֶת הַגָּדוֹלָה בַּתַּפְלָה - לֹא הֵינּוּ יְכוּלִים לְאָמְרָם, וְאִתָּה עוֹמֵד וּמוֹנֵה שִׁבְחִים כֹּה רַבִּים!?"

מִשָּׁל, לְמַלְךְ בְּשׂוֹר וְדָם שֶׁהָיוּ לוֹ אֶלֶף-אֶלְפִים דִּינָרֵי זָהָב, וְהָיוּ מְקַלְסִים אוֹתוֹ בְּדִינָרֵי כֶּסֶף, וְכִי לֹא גָּנְאֵי הוּא לּוֹ!?"

לְזֹאת כְּנֹן הַפִּיטֹן בְּיָסְדוֹ 'בְּכַבֵּי תַרִי וְתַלְת' - בְּשִׁבַּח מוֹעֵט שֶׁל שְׁנַיִם וְשְׁלוֹשָׁה מְאָמְרִים, אֶפְתַּח בַּחֲרָדָה מְאִימַת הַבּוֹרָא וּמַפְחָדוֹ. וְכִמּוֹ שְׂנַאֲמַר (תהלים סב ב) 'לָךְ דְּמִיָּה תִהְיֶה'.

שְׁתֵּי בִיאוֹת

בְּסַפְרוֹ 'בְּאֵר מִשָּׁה' (פר' שופטים) פִּרְשׁ הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי מִשָּׁה אֶלְיָקִים בְּרִיעָה מִקוֹזְנִיץ זי"ע, אֶת הַמְּלִים 'בְּכַבֵּי תַרִי וְתַלְת' בְּלִשׁוֹן בִּיאַה - שְׁתֵּים וְשְׁלוֹשׁ בִּיאוֹת.

אוֹתָהּ בִּיאַה, הִיא בִיאוֹת הָאָדָם לְהַמְלִיךָ אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, וּבִיאַה זוֹ, עָלְיוֹ לְדַעַת שְׁלֹא מִכַּחוּ הִיא, אֶלָּא שֶׁהַבּוֹרָא מְסִיעֵנוּ וּמְבִיאוֹ לְהַכְרִיחַ זוֹ, וְאֵף עַל פִּי כּוֹ, מִחֲשִׁיב הוּא לְאָדָם כְּאֵלוֹ מְעַצְמוֹ בְּאֵל לְמַדְרָגָה זוֹ שֶׁל הַמְּלִכַת הַבּוֹרָא עָלְיוֹ.

וְזֶהוּ הָאָמּוֹר (תהלים סב יג) 'וּלְךָ ה' חֶסֶד כִּי אִתָּה תִשָּׁלֵם לְאִישׁ כְּמַעֲשָׂהוּ', שֶׁמַּעֲלֶה הַבּוֹרָא בְּחֶסֶדוֹ עַל הָאָדָם כְּכִיכּוֹל הוּא הָעוֹשֶׂה אֶת מַעֲשָׂהוּ.

הֵרִי כְּאֵן שְׁתֵּי בִיאוֹת: בִּיאוֹת הָאָדָם לְהַמְלִיךָ עַל עַצְמוֹ אֶת מְלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִיאוֹת הַבּוֹרָא כְּכִיכּוֹל לְקַרֵּב אֶת עַצְמוֹ אֶל הָאָדָם.

